Tenon kiinteistönomistajat ry
c/o Veikko Rintamäki
Liisanraitti 2
FIN-60 200 SEINÄJOKI

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunta

Lausunto asiasta: HE 10/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kalastuksesta Tenojoen vesistössä Norjan kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja soveltamisesta annetun lain 8 ja 10 §:n muuttamisesta

Määräaika: keskiviikko 7.3.2018 klo 14.00 mennessä

Tenon kiinteistönomistajat ry:n lausunto

Yleisperustelu:

On hämmästyttävää, että Suomen sopimuskumppani Norja on jo viime kesänä ottanut yksipuolisesti käytännön maidemme välisen kalaveden ja sopimuksen vaikutusalueen osalta, että nuorilta kalastajilta ei vaadittu kalastuslupaa lainkaan.

Norjalaiset soveltavat sopimusta haluamallaan tavalla, mutta taas Suomen osalta aivan oleelliset tulkinnat esimerkiksi ulkopaikkakuntalaisille kiinteistönomistajille suunnattujen erityisten kalastuslupien myynnistä ja erityisen kalastusluvan ehdoista ovat jääneet ratkaisematta. Yhdistyksemme toimittamasta muistiosta huolimatta tähänkään neuvottelukierrokseen ja lakimuutokseen ei muutosesityksiämme ole otettu lainkaan mukaan.

Hallituksen esityksessä, perustelujen kohdassa ” 3. Esityksen vaikutukset”, ei ole kerrottu kaavailtujen lakimuutosten vaikutuksista yksityisen kalaveden omistajille – asiaa on käsitelty vain julkisen talouden, yritysten ja lohikantojen kannalta.

Yksityinen vesioikeuden omistus on Tenon sopimuksessa sosialisoitu jo kohta kokonaan pelkästään Suomen valtion vastuiden ja talouden hoitoon.

Yhdistyksemme on teettänyt lausunnon professori Kaarlo Tuorilla ulkopaikkakuntalaisten oikeudellisesta asemasta Tenon kalastussopimuksen sääntelyssä. Professori Tuori tuo lausunnossaan esiin, ettei Tenon kalastussopimuksen valtiosääntöoikeudellista perustaa ole selvitetty ja että selvitys tulee tehdä ensi tilassa siten, että muutokset sopimukseen voidaan tehdä, kun kolmen vuoden kohdalla sopimusta tarkastellaan Norjan kanssa. Samassa yhteydessä sopimuksen toteutumista tarkastellaan myös eduskunnan lausuman perusteella.

Kun alkuperäinen Tenon kalastussopimus ja siihen liittyvä muu sääntely eivät toteuta kansalaisten perusoikeuksia, on tässä hallituksen esityksessä esitetyn, uuden, lupatyypin asianmukainen kommentointi lähes mahdoton tehtävä. Hallituksen esityksen perustelut eivät anna lukijalle todellista kuvaa lakimuutoksen käytännön toteutusmahdollisuuksista – ei edes lakimuutoksen perimmäisestä tarkoituksesta alle 18 – vuotiaiden kalastusluvan osalta.

Lakiesityksen 8 § osalta yhdistyksemme lausuntona esitämme seuraavaa:

Perustelu:

Kiinteistöillä on sivuvesissä erityisperusteisia kalastusoikeuksia valtion veteen, joihin ei ole tarvetta lunastaa lupaa lainkaan. Lisäksi jotkut osakkaat väittävät, että esimerkiksi Kirkonkylän osakaskunnan veteen on tietyillä tiloilla myös erityisperusteisia oikeuksia. Nämä tilat katsovat, että heillä ei ole velvollisuutta lunastaa edes osakaskunnan lupaa. Näistä kalastajista ja mahdollisesta saaliista saalisrekisterin pitäjä ei saa tietoa, ellei kalastaja niitä vapaaehtoisesti ilmoita. Toisin sanoen kalastajien rekisteröiminen ei ole ehdotetun muutoksenkaan jälkeenkään aukoton.

Toisaalta Suomen ja Norjan välisessä valtiosopimuksessa, 13 artikla, on selvä määräys saaliin rekisteröinnistä ja viittaus Tenojoen kalastussäännön §30, joka määrittelee kalastajan velvollisuuden saaliin ilmoittamiseksi.

Hallituksen esityksen mukainen lakiteksti parantaa mahdollisuutta tavoittaa kalastusoikeuden luovutuksen perusteella kalastavat henkilöt.

Emme ehdota muutosta lakitekstiin § 8 osalta.

Lakiesityksen 10 § osalta yhdistyksemme lausuntona esitämme seuraavaa sekä perusteluihimme pohjautuvaa, vähimmäistä muutosta lakitekstiin:

Perustelu:

Hallituksen esityksen perusteluista tai lakitekstiluonnoksesta ei käy ilmi, miten varmistetaan alle 18–vuotiaan luvan ostomahdollisuuden yhdenvertaisuus eri kalastajaryhmien lupien oston yhteydessä.

Selvitystä tai perusteita ei ole annettu siitäkään, mistä lähteestä ja millä nimikkeellä kyseiset luvat varataan tai ostetaan, miten perusteiden täyttyminen varmistetaan. Voidaanko luvan myöntämisen jälkeen esimerkiksi vanhemman tiedot muuttaa toiseksi.

Olisiko nämä luvat kiintiöitettävä viikoittaisiin määriin sen varmistamiseksi, että lupia olisi saatavana koko kauden ajan.

Vaikka luvan hinta olisi käypää hintaa alempi tai maksuton, niin myös alle 18 – vuotiaalla kalastajalla tulee olla valvojalle esitettäväksi kirjallinen kalastuslupa.

Lupa tulee kytkeä myönnettäväksi aikuisen voimassaolevan luvan laajennuksena, koska vastuu saalisraportoinnista ja kalastuksen lainmukaisuudesta on aikuisella.

Kalastuksessa varsinaisen luvan haltijan tulee olla välittömästi läsnä nuoren henkilön turvallisuuden varmistamiseksi ja lisäksi sen seikan takaamiseksi, että kaikkia kalastamiseen liittyviä määräyksiä, kuten talvilohen vapauttaminen, noudatetaan.

Ehdotuksemme lakitekstin vähimmäiseksi muutokseksi tältä osin on:

Alle 18-vuotiaalle, kalastuksessa välittömästi mukana olevan aikuisen henkilön kalastuslupaan liittyen voidaan myöntää 2. momentissa tarkoitettu lupa käypää hintaa alemmalla maksulla tai maksutta.

Yhdistyksemme edellyttää alle 18 – vuotiaille myönnettävien lupien määrittelykäytännön valtiosääntöoikeudellista tarkastelua suhteessa ulkopaikkakuntalaisten, kiinteistönomistuksensa kautta kalastusoikeutta omistavien, lupakäytäntöön (vrt. liitteenä oleva prof. Kaarlo Tuorin lausunto).

Huomautamme, että professori Kaarlo Tuorilta pyytämämme lausunto on maksanut 200 jäsenen yhdistyksellemme huomattavan paljon. Ei ole kohtuullista, että yhdistyksemme on joutunut selvittämään Tenojokisopimuksen ulkopaikkakuntalaisten kiinteistönomistajien aseman valtiosääntöoikeudellista perustaa, mikä olisi ollut jo lainsäätövaiheessa Suomen eduskunnan tehtävä.

Tenojokisopimuksen valtiosääntöoikeudellisen perusteen tarkastus tulee eduskunnan ja valiokuntanne huolehtia tehtäväksi ja odotamme teidän ottavan kantaa myös lausunnosta aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen yhdistyksellemme.

Seinäjoella 7. maaliskuuta 2018

Tenon kiinteistönomistajat ry
Hallituksen puolesta

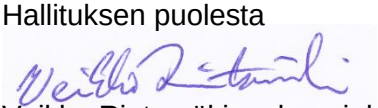

Veikko Rintamäki, puheenjohtaja

Liitteet: Liite 1. Professori Kaarlo Tuorin lausunto
Liite 2. Tenon kiinteistönomistajat ry:n esitys: Muistio tarvittavista toimenpiteistä